

Konkurranseregulerende klausuler i arbeidsforhold

- kommentarer

17.6.2016 | Martin Jetlund

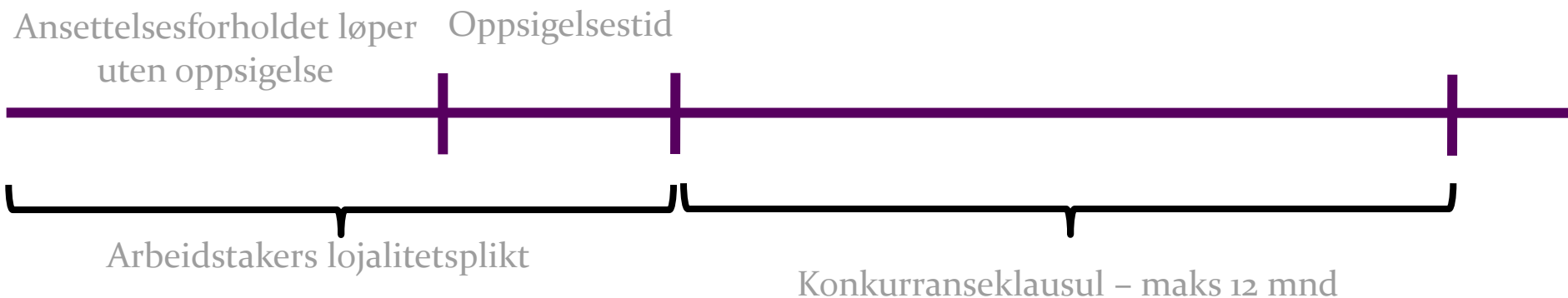
SCHJØDT

1. GRÜNDER EKSEMPEL

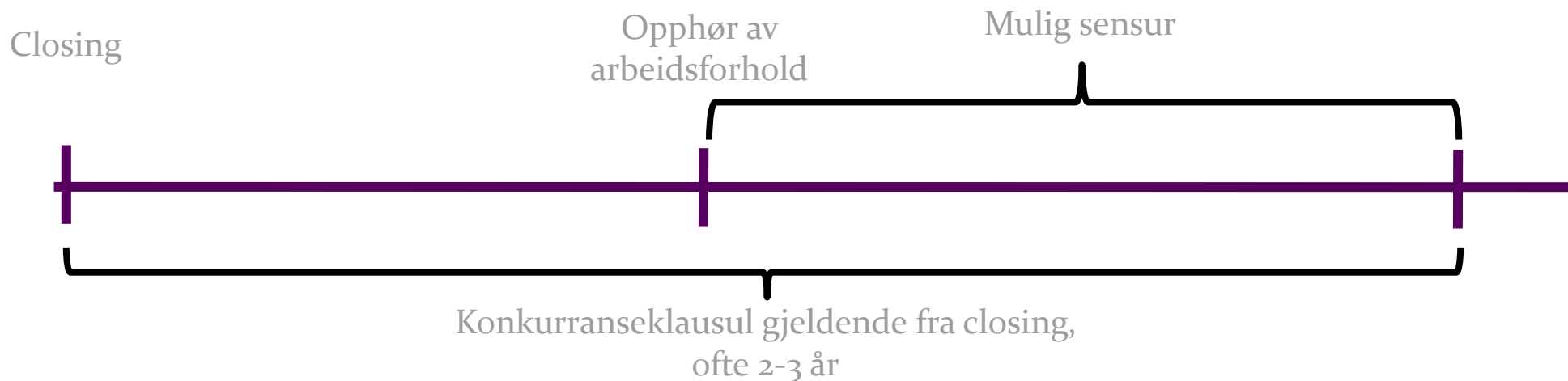
- En gründer selger virksomheten han har bygget opp – og fortsetter som ansatt
- Konkurransesklausul inntas i aksjekjøpsavtale
- Forholdet til «earn out» og bindingstid
- Forholdet til skatte- og konkurranserett
 - Legger også føringer på lengden på klausulen og mulig omklassifisering av vederlag til lønnsbeskatning
 - Ulike hensyn – holdes utenfor vurderingen her

1. GRÜNDER EKSEMPEL

Konkurransesklausul i arbeidsavtale

Konkurransesklausul i aksjekjøpsavtale

1. GRÜNDER EKSEMPEL

Kjøper

Formål: beskytte investering

Aksjekjøpsavtale
Avtaleloven

Likeverdig
styrkeforhold

Vederlag for aksjene,
beskyttelse for
investering (IPR,
goodwill),
misligholdsbeføyelser,
garantier

Selger /
Arbeidstaker

Lønnsplikt, arbeidsplikt,
arbeidsrett, lojalitetsplikt

Arbeidsgiver

Underordningsforhold
Arbeidsavtale
Arbeidsmiljøloven

2. INCENTIVPROGRAM

Motivasjon og lojalitet

- Mange ansatte forventer incentivordninger som del av lønnen
- Eierskap fører til økt lojalitet – eierskapsfølelsen
- Likebehandling mellom ansatte og eiere ved utdelinger fra selskapet

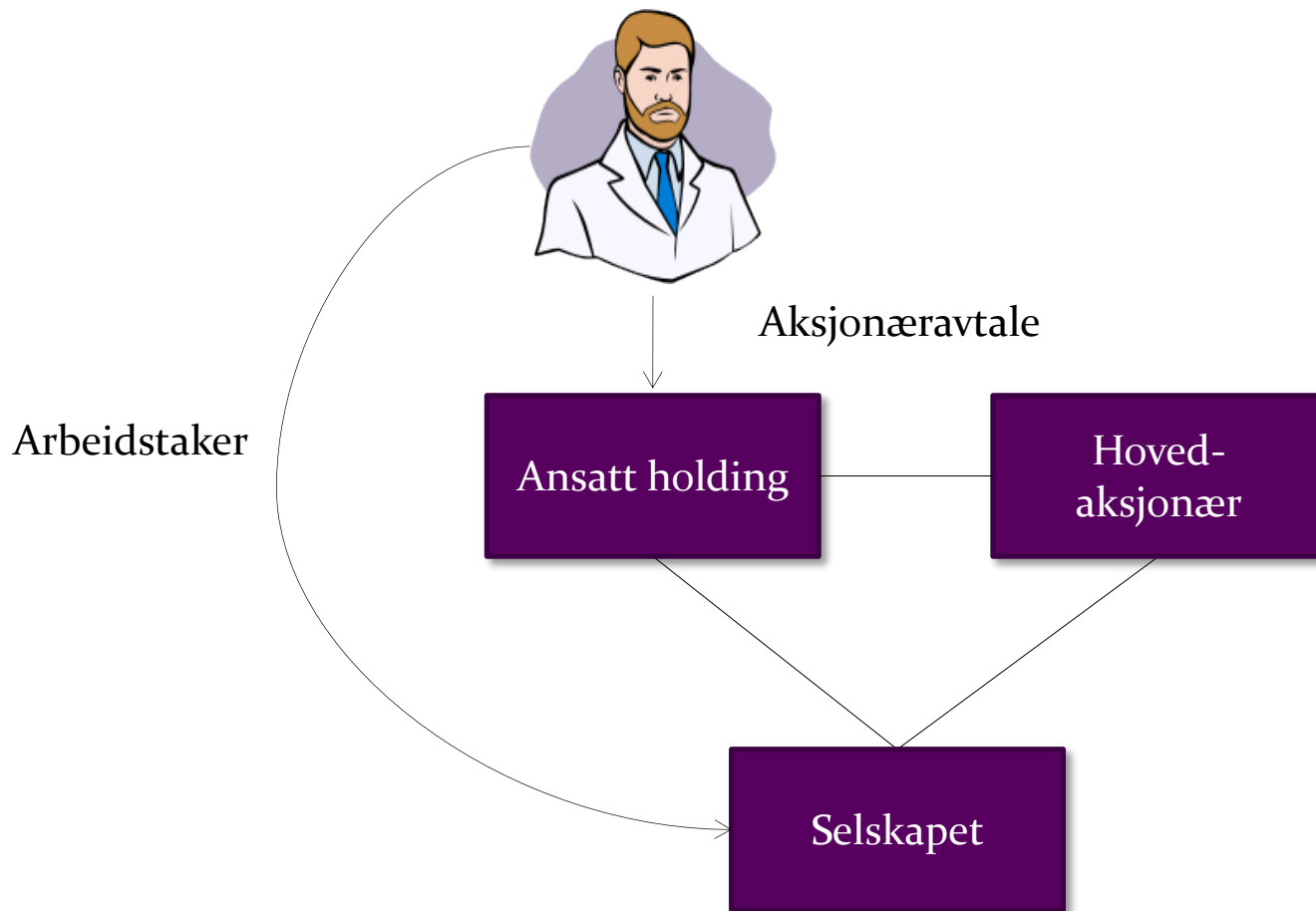
Skatt og avgift

- Vederlag vunnet ved arbeid (lønn) skal lønnsbeskattes (typisk aktuelt når en ansatt får kjøpe rabatterte aksjer)
- Avkastning på aksjer skattes som kapitalinntekt
- Det beregnes ikke arbeidsgiveravgift eller feriepenger på avkastning fra aksjer

2. INCENTIVPROGRAM

- Reguleringen er inntatt i aksjonæravtale
- Finansielle investorer – ansatteaksjonærer (minoritet)
 - Vanlig incentivordning for «private equity»
 - Som regel skjevt styrkeforhold – selv om det er ledere og nøkkelpersoner som får delta i programmet
- Aksjene er i arbeidsgiverselskapet eller et annet selskap i konsernet (holdingselskap eller annet)
- Ansatt gjerne med eget holdingselskap for aksjene

2. INCENTIVPROGRAM

2. INCENTIVPROGRAM

Hovedaksjonær

Formål: motivere/sikre sammenfallende interesser

Aksjonæravtale
Avtaleloven

Skjevt styrkeforhold

Risiko/gevinst,
utbytterett,
stemmerett,
salgsrestriksjoner

Minoritets aksjonær/
Arbeidstaker

Lønnsplikt, arbeidsplikt,
arbeidsrett, lojalitetsplikt

Arbeidsgiver

Underordningsforhold

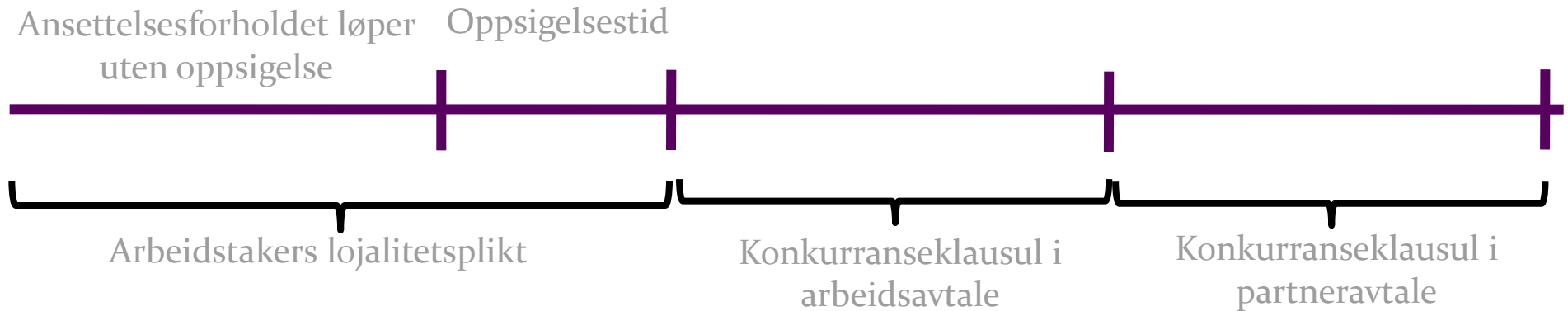
Arbeidsavtale
Arbeidsmiljøloven

3. PARTNERAVTALER

- Beholder i flere tilfeller også arbeidsavtale – med tillegg av regulering i partneravtale/aksjonæravtale
 - Enkelte tilfeller også med konkurranseklausuler som løper kronologisk etter hverandre
- Eksempler uten arbeidsavtale
 - Hele avtaleforholdet må «omklassifiseres»

3. PARTNERAVTALER

Konkurransesklausuler i arbeidsavtale og partneravtale

3. PARTNERAVTALER

Hovedaksjonær
/partnerfelles-
skap

Formål: regulere eierskap og
innsatsforpliktelser?

Partneravtale
Avtaleloven

Skjevt
styrkeforhold?

Risiko/gevinst,
utbytterett,
stemmerett,
salgsrestriksjoner

Minoritets
aksjonær/
Arbeidstaker

Lønnsplikt, arbeidsplikt,
arbeidsrett, lojalitetsplikt

Arbeidsgiver

Underordningsforhold

Arbeidsavtale
Arbeidsmiljøloven

RELEVANTE MOMENTER (1)

- Hvor fremgår klausulen/hva er avtalegrunnlaget?
 - Ligger den i aksjekjøpsavtale og/eller arbeidsavtale?
 - Realiteten avgjørende: eks med Poppe-dommen
 - Hvordan kom avtalen i stand? Inngått samtidig? Andre relasjoner mellom avtalene?
- Starter klausulen å løpe fra uttreden av aksjen eller fra opphør av arbeidsforholdet?
 - Forholdet til salgspålegg ved opphør av arbeidsforhold
- Hva er konsekvensene ved brudd på klausulen?
 - Bare knyttet til verdien av aksjene – eller andre sanksjoner?
- Har andre finansielle aksjonærer/selgere påtatt seg lignende forpliktelse?

RELEVANTE MOMENTER (2)

- Hvor stor eierandel vedkommende har eller selger
 - Absolutt og relativt sett, sammenliknet med andre aksjonærer
 - Evt. begrensninger på stemmegivning
 - Hvorvidt det er utbytterett på aksjene
- Hensyn for «erfarne og likestilte forretningsdrivende»
 - Har vedkommende andre posisjoner, slik som styreverv etc.?
 - Treffer vernehensynet? Forholdet til manglende fleksibilitet i nye regler
- Har selgende aksjonær reell mulighet for å konkurrere med arbeidsgiver som noe annet enn ansatt?

HVA SKJER OM REGLENE I AML GJELDER?

- Hva kan arbeidstaker kreve?
 - Sensurere klausulens lengde
 - Kan arbeidstaker kreve godtgjørelse?
 - Blir det ugyldighet som sådan fordi redegjørelse ikke er gitt?
- Hva skjer med aksjekjøpsavtalen dersom konkurranseklausulen sensureres/faller?
 - Grunnlag for prisjustering? Kjøper har betalt for vernet
- Skille mellom hva klausulene skal verne?
 - I aksjekjøpsavtale/aksjonæravtale: investeringer, oppstart av konkurrerende virksomhet
 - I arbeidsavtale: forbud mot å ta ansettelse (yrkesforbud)

OPPSUMMERING/HYPOTESER

- Arbeidsmiljøloven kap 14A har liten fleksibilitet – gjør terskelen for å falle inn under virkeområdet høyere
- Konkurransesklausuler i incentivprogram vil ofte kunne vurderes som påtatt som arbeidstaker
- Gründereksemplene vil ofte kunne vurderes etter avtaleloven
- Partnereksempelet varierer mer fra sak til sak – høyere terskel om hele avtalerelasjonen må «omklassifiseres»
- Skille tydeligere på innholdet i klausulene i aksjekjøpsavtale/aksjonæravtale og arbeidsavtale